

FOCUS · Perspectives econòmiques de Rússia: *politics (not business) as usual*

Les eleccions presidencials de Rússia del proper 18 de març se saldaran, atès l'avantatge aclaparant que suggereixen les enquestes, amb la victòria de Vladimir Putin. En aquest context, és obligat preguntar-se què cal esperar en matèria de creixement econòmic de la que serà la seva quarta presidència (2018-2022). La resposta ràpida és «poc creixement». Les previsions apunten a una acceleració moderada del ritme d'activitat, que passarà de l'1,5% estimat del 2017 a situar-se a la zona del 2% el 2018 i el 2019. Les projeccions a mitjà termini mostren que l'avanç del PIB rus serà el menor dels emergents de referència en el període 2017-2027. Què explica aquest baix creixement?

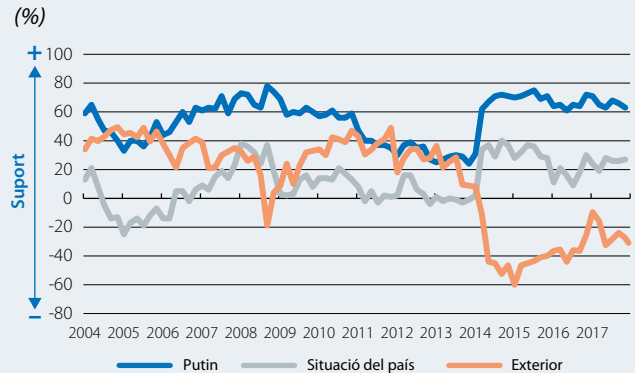
Els factors essencials que llasten l'economia russa són tres: la dependència de les primeres matèries, el declivi demogràfic i una qualitat institucional millorable. La primera qüestió pot cridar l'atenció, ja que la majoria d'analistes treballen amb previsions del preu del petroli moderadament alcistes per als anys de la propera presidència. No obstant això, aquí la paraula clau és «moderadament», ja que es tracta d'una alça que quedarà molt lluny de l'exuberància de la primera meitat de la dècada dels 2000. I si a això hi afegim que, segons el consens dels analistes, el gas natural experimentarà caigudes de preu en els propers anys, el panorama es torna poc propici per a Rússia, atès que aquests dos productes representen el 60% de les seves exportacions i el 35% dels seus ingressos fiscals.

La demografia és el segon llast que afrontarà l'economia russa. Malgrat que, en aparença, la disminució de la població no és extraordinària (el 2022, el nombre d'habitants serà el 0,4% inferior a l'actual, unes 500.000 persones), la caiguda de la població en edat de treballar sí que és substancial, ja que es reduirà, segons certes projeccions, el 7% durant la propera presidència (uns cinc milions de treballadors menys).

Finalment, la qualitat de l'entorn institucional per desenvolupar l'activitat productiva continua oferint resultats poc satisfactoris. Així, segons l'informe de competitivitat del Fòrum Econòmic Mundial, mentre que Rússia és la 38a (de 137) economia més competitiva, les seves institucions ocupen, només, la posició 83. A més a més, algunes de les variables institucionals més importants per a la protecció de les inversions, com la defensa dels drets de propietat o la independència judicial, situades en les posicions 116 i 90 (de 137), queden molt lluny de ser acceptables.

En aquest context, una resposta lògica de la política econòmica seria promoure reformes estructurals profundes. Però ni ha estat l'orientació seguida en l'última presidència de Putin, en què el gir va ser més aviat cap a més intervencionisme, més pes del sector públic en l'economia i menys llibertat de mercat, ni sembla que pugui ser una

Rússia: nivells d'aprovació *

Nota: * El percentatge net d'aprovació es calcula com la diferència entre el percentatge de ciutadans que aproven Putin/la situació del país/la situació exterior i el percentatge dels qui ho desaproven. El percentatge net d'aprovació de l'exterior es calcula com la mitjana del percentatge net d'aprovació als EUA i a la UE.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Yuri Levada Analytical Center.

prioritat en l'agenda política futura. Per entendre bé aquesta opció, cal fer un esforç per aproximar-se a la forma com s'entén l'activitat econòmica i la seva relació amb la gestió política a Rússia. Si, a les democràcies liberals, acostuma a tenir un pes important promoure el màxim benestar econòmic, a Rússia, *de facto*, l'economia és concebuda, tradicionalment, com un instrument per a la construcció política. Així, sempre que el nivell de prosperitat sigui acceptable (i aquí els nivells de tolerància amb el que, a Occident, seria percebut com una certa carestia de vida són majors), els recursos econòmics s'utilitzen per construir el projecte polític de Rússia.

Aquesta realitat és ben tangible en la política exterior russa, un àmbit en què el món té especial interès, ja que forma part de l'ampli calaix de sastre batejat com riscos geopolítics globals. Doncs bé, la política exterior russa s'ha caracteritzat, en l'última dècada, per ser fortament proactiva, caracterització que inclou l'ús d'instruments diplomàtics convencionals, però també el recurs a l'ús de mitjans econòmics per perseguir finalitats polítiques o, fins i tot, la participació militar en diferents conflictes bèl·lics. La màxima expressió del compromís amb aquest enfocament exterior és que, malgrat la forta recessió del 2015-2016, la despesa militar ha augmentat sense parar i ha passat del 3,4% del PIB del 2011 al 5,4% del 2016, malgrat les sancions imposades pels EUA i per la UE.

Atès que aquesta proactivitat de la política exterior rep un fort aval dels ciutadans russos, el 87% dels quals consideren que l'orientació exterior de l'actual president és correcta, aquesta supeditació de l'activitat econòmica a la gestió política no és probable que canviï en els propers anys. Això explica que la paraula clau sigui «continuitat». O, com dèiem al títol, *politics as usual*.